

СЕКЦІЯ 4. ВМІННЯ ТА НАВИКИ УПРАВЛІННЯ ІСТОРИЧНОЮ СПАДЩИНОЮ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-299-2-15>

THE EMERGENCE OF HYBRID WARS ON THE EXAMPLE IS THE HYPETISH-ISRAELI CONFRONTATION

БОРотьба за історичну спадщину на прикладі єгипетсько-ізраїльського протистояння

Paramonov D. Yu.

applicant for a scientific degree

from Lesya Ukrainka Volyn National University

Парамонов Д. Ю.

здобувач наукового ступеня

Волинського національного університету імені Лесі Українки

З давніх часів східносередземномор'я було ареною постійних протистоянь між різними державами. На цій території тривали безперервні війни. Дуже часто ці суперечки переростали у прямі військові зіткнення. Зважаючи на численні єврейські погроми, британський уряд дуже часто приймав різного роду декларації, що в основному підтверджували підтримку розвитку єврейського «національного вогнища». З метою припинення погромів та визначення причин безладів в Палестині, уряд вирішив делегувати слідчі комісії, які, однак дійшли спільного висновку, що єврейська імміграція набагато перевищує економічні можливості Палестини, а тому нагнітає напругу в регіоні.

Таким чином, на основі цього висновку, британський уряд у травні 1930 р. значно обмежує імміграцію євреїв. Але не зважаючи на обмеження, імміграція так і не припинилася, а навпаки збільшилась, що було пов'язано з формуванням фашистських блоків в Італії та Німеччині. Для вирішення цієї проблеми королівська комісія на чолі з лордом Пілем у 1937 р. рекомендувала розділити територію Палестини на єврейську і арабську державу. Разом з тим лорд Піл так пояснив причину конфлікту: «...у них відсутній спільний ґрунт для

порозуміння. Релігія та мови у них є різними, їх культура та соціальне життя не поєднуються як і їхні національні устремління» [3]. Цю пропозицію підтримали, звичайно, сіоністи, оскільки саме цього вони і добивалися – створення основи майбутнього «Великого Ізраїлю». Араби ж мали на меті створити двоєдину національно нероз'єднану державу на території Палестини.

Таким чином, з'явилися нові суперечності між двома народами. Але цього разу конфлікт не обмежувався тільки антиарабськими або антисемітськими виступами і погромами. Обидві сторони перейшли до терористичних методів протидії.

Такий розвиток подій став останньою краплею, що переповнила чашу терпіння британської громадськості. Спроба скликати у вересні 1946 р. в Лондоні арабо-єврейську конференцію завершилася провалом. Британський уряд запропонував розділити Палестину на 4 частини: округ Негев та Іерусалим під прямим англійським правлінням і дві (єврейську й арабську) автономні держави під загальним британським керівництвом. Але обидві сторони конфлікту цей план відхилили [2].

На початку лютого 1947 р. Лондон запропонував арабам та євреям ще один проект урегулювання конфлікту, що полягав у відкладенні на 5 років вирішення питання про існування національних держав у Палестині. Вичерпавши таким чином усі засоби порозуміння, Британія передала вирішення палестинської проблеми на розгляд ООН. У квітні того ж року було створено спеціальний комітет ООН у справах Палестини у складі 11 держав (Австралія, Гватемала, Індія, Іран, Канада, Нідерланди, Перу, Швеція, Чехословаччина, Уругвай та Югославія). Висновки комісії було представлено на II сесії Генеральної Асамблеї ООН (далі: ГА ООН) (вересень – листопад 1947 р.). Більшість (7 із 11) учасників комісії наполягали на поділі країни на дві самостійні держави зі збереженням міжнародного статусу Іерусалима, а меншість (Індія, Іран та Югославія) пропонували створити єдину федеративну державу.

У результаті довгих і запеклих дебатів пізно ввечері 29 листопада 1947 р. ГА ООН прийняла резолюцію № 181 щодо припинення британського мандату над Палестиною і поділу країни на дві самостійні держави. За резолюцію проголосувало 33 держави (у тому числі СРСР і США), а проти – 13 (арабські країни, Туреччина, Афганістан, Пакистан, Індія, Куба і Греція) та ще 10 – утрималося (у тому числі Велика Британія). Згідно з прийнятою резолюцією арабську державу планувалося створити на території в 11,1 тис. кв. км (42,88% Палестини), де на початку 1947 р. мешкало 749 тис. арабів і 9,5 тис. євреїв, і єврейську – на 14,1 тис. кв. км. (56,47%) з 499 тис. євреїв і 509 тис. арабів. Іерусалим з округою (0,65% території Палестини)

з населенням 106 тис. арабів і 97 тис. євреїв виділявся у спеціальну зону під міжнародним контролем [5].

Резолюція передбачала встановлення тісних економічних стосунків між обома державами, митний союз, існування спільної валюти, єдність транспортної мережі та системи телекомунікацій, спільне користування іригаційною мережею тощо.

Після прийняття резолюції активізувалася діяльність парамілітарних єврейських та арабських організацій у Палестині. Кожна зі сторін конфлікту намагалась в односторонньому порядку захопити стратегічно важливі райони країни, а також витіснити «чужорідне» населення з територій, на яких мали б утворитися майбутні незалежні держави.

У грудні – квітні 1947 р. відбулась конференція країн Ліги арабських держав (ЛАД), на якій обговорювався план війни проти євреїв. Стало зрозуміло, що ці країни мали на меті лише захопити і розподілити між собою палестинські території.

Зважаючи на можливість такої війни з арабами єврейське населення активно почало готувалося до створення власної держави. З жовтня 1947 р. діяла комісія з підготовки проектів конституції та кодексів законів майбутньої держави, а 1 березня 1948 р. було створено Тимчасову державну раду (уряд) за участю представників 12 партій, етнорелігійних общини, а також ВСО. У день, визначений ООП як термін припинення британського мандату – 14 травня 1948 р., на засіданні Тимчасової державної ради було проголошено незалежність Держави Ізраїль, але, щоправда, без зазначення її кордонів на чому наполягав один із лідерів сіоністів Давид Бен-Гуріон, взявши за приклад позицію «батьків- засновників» США, які також не вказали в Декларації незалежності територіальні межі країни.

Після переможного завершення війни 1948–1949 рр., в Ізраїлі відбулися вибори до Установчих зборів, але в наслідок гострих політичних розбіжностей вони не спромоглися виробити конституцію й обмежилися прийняттям Тимчасового органічного закону, за яким встановлювалися система вищих державних органів влади, порядок їхнього формування, повноваження та принципи взаємовідносин.

Перша Арабо-ізраїльська війна (або Палестинська війна, як назвали її історики-сходознавці) тривала до січня 1949 р.. Мирні переговори між арабськими державами та євреями відбувалися на о. Родос. Ізраїль підписав угоди про перемир'я з Єгиптом у лютому 1949 р., з Ліваном – у березні, з Трансйорданією – у квітні, Сирією – в липні. Угоди передбачали наступне: неприпустимість застосування зброї сторонами для вирішення територіального питання, встановлення демаркаційних ліній і демілітаризованих зон, створення Органу спостереження за

виконання умов перемир'я (ОС ВУП) [1]. Внаслідок війни Ізраїль захопив Західну Галілею, Західний Негев та частину Іерусалиму. Єгиптяни ж закріпили за собою Сектор Газа, де встановили свою адміністрацію на чолі з шейхом Омаром Савваном, представником радикальної ісламської організації «братів-мусульман», з метою впровадження «ісламського способу життя» та агітації серед населення потреби боротьби проти Ізраїлю. Як бачимо єгипетська влада не мала і на меті створювати на основі захопленого Сектору Газа арабську державність.

Проаналізувавши вищезазначене можна ствердити, що укладені угоди про перемир'я мали на меті лише локалізувати конфлікт. І араби, і ізраїльтяни розцінили їх як тимчасові. Уряд Ізраїлю, вважав, що рано чи пізно араби визнають їхню державність, а тому підуть на підписання нових договорів. Однак араби вбачали у цих угодах лише перепочинок перед новою війною. Тому ізраїльтяни, відійшовши від попередньої стратегії, почали підкреслювати політичний характер родоських угод. І як зазначив військовий аналітик І. Гаркаві «закінчення вогню перетворилось з мосту до шляху миру на сурогат миру» [4, с. 37]. Ізраїль, фактично так само не поспішав визнавати кордони встановлені за умов договорів з арабами 1949 р., оскільки ще мали на той час значний авторитет серед правлячих кіл, ті радикальні сіоністи, що вимагали розширення життєвого простору єврейського народу «від Нілу до Єфрату». Окрім того, школи та равинати, преса та масова культура, армія та місцева влада жили та виховувалися в дусі радикального сіонізму [2].

Отже, після довгих століть у діаспорі євреї відродили власну державність. Однак етнокультурний антагонізм з арабами призвів до війни між двома народами. Перемігши у війні за власне існування, Ізраїль не гарантував безпеки кордонів. Навпаки, тоді, у 1948 р. була закладена нова «близькосхідна бомба», і був зав'язаний новий вузол протиріч між арабами та євреями.

Література:

1. Арабо-ізраїльський конфлікт //uk.wikipedia.org
2. Арабо-ізраїльський конфлікт. Палестинська проблема в міжнародних відносинах////stud.com.ua/177620/
3. Ізраїльсько-палестинський конфлікт: з чого все почалося і що відбувається. BBC News Україна//www.bbc.com/ukrainian/features-57059768
4. Коппель А. Палестинська проблема. *Українська дипломатична енциклопедія* : у 2-х т. / редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. К. : Знання України, 2004. Т.2. 812 с.